

Sygn. akt V CZ 31/14

POSTANOWIENIE

Dnia 8 maja 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek (przewodniczący)

SSN Antoni Górski

SSN Kazimierz Zawada (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa G. R.
przeciwko Województwu [...] - Ośrodkowi Doskonalenia Nauczycieli w W.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 8 maja 2014 r.,
zażalenia powoda na wyrok Sądu Okręgowego w W.
z dnia 1 sierpnia 2013 r.

**uchyla zaskarżony wyrok, pozostawiając Sądowi
Okręgowemu w W. rozstrzygnięcie o kosztach postępowania
zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 17 grudnia 2012 r. zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 66 057,50 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu. W uzasadnieniu wyjaśnił, że powód udowodnił fakturami dochodzone roszczenie - wywodzone z umowy zawartej przez strony w dniu 27 września 2010 r., w której powód zobowiązał się do przygotowania i przeprowadzenia wycieczek edukacyjnych dla 250 szkół województwa [...] - a strona pozwana nie wykazała podstaw do naliczenia powodowi kary umownej przedstawionej do potrącenia z jego roszczeniem w wysokości dochodzonej kwoty.

Na skutek apelacji strony pozwanej Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 1 sierpnia 2013 r. uchylił wyrok Sądu Rejonowego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Uznał, że Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy, ponieważ nie zbadał podstawy prawnej roszczenia powoda. Nie wyjaśnił, czy podstawą tą były przepisy ustawy o usługach turystycznych. Nie odniósł się także do treści postanowień umowy łączącej strony, nie przeprowadził dowodu z przesłuchania stron i nie dokonał prawidłowej oceny dowodów.

W zażaleniu na ten wyrok powód zarzucił Sądowi Okręgowemu naruszenie art. 386 § 4 k.p.c. przez wydanie orzeczenia kasatoryjnego, mimo braku ku temu podstaw.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Postępowanie apelacyjne obejmuje merytoryczne rozpoznanie sprawy. Sąd odwoławczy, kontynuując postępowanie przed sądem pierwszej instancji, rozpoznaje sprawę na nowo w sposób w zasadzie nieograniczony (art. 378 § 1 i art. 382). W związku z tym w razie uwzględnienia apelacji sąd drugiej instancji z reguły zmienia - zgodnie z art. 386 § 1 k.p.c. - zaskarżony wyrok i orzeka co do istoty sprawy (zob. przede wszystkim uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego – zasadę prawną – z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07). Poza przypadkami, w których zaskarżony apelacją wyrok podlega uchyleniu z przyczyn określonych w art. 386 §2 k.p.c. (nieważność postępowania) i art. 386 § 3 k.p.c. (podstawy do odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania), sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego

rozpoznania tylko w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości (art. 386 § 4 k.p.c.).

Sąd Najwyższy w toku rozpoznawania zażalenia wniesionego na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. bada w zasadzie tylko to, czy przyjęta przez sąd drugiej instancji przyczyna uchylenia orzeczenia sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania odpowiada jednej z podstaw wydania orzeczenia kasatoryjnego przewidzianych w art. 386 § 2 i § 4 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2014 r., V CZ 3/14).

Skarżący zasadnie zarzucił, że podana przez Sąd Okręgowy przyczyna uchylenia wyroku Sądu Rejonowego i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania nie odpowiada przewidzianej w art. 386 § 4 k.p.c. podstawie do wydania takiego orzeczenia w postaci nierozpoznania istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji.

Nierozpoznanie istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji następuje w razie zaniechania zbadania przez ten sąd materialnej przesłanki żądania powoda, zazwyczaj na skutek bezpodstawnego stwierdzenia braku pozytywnej przesłanki jurysdykcyjnej - np. legitymacji procesowej strony - lub przyjęcia istnienia tzw. negatywnej przesłanki jurysdykcyjnej - np. przedawnienia dochodzonego roszczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2013 r., I CSK 156/13).

W sprawie taka sytuacja nie wystąpiła. Sąd Rejonowy zbadał materialną przesłankę zawartego w pozwie żądania zapłaty przez stronę pozwaną. Powód wywodził to żądanie z umowy zawartej przez strony w dniu 27 września 2010 r. i Sąd Rejonowy rozstrzygnął o tym żądaniu. Tylko wynik tego badania i rozstrzygnięcia nie zyskał akceptacji Sądu Okręgowego. Jednakże w takim przypadku nie może być mowy o nierozpoznaniu istoty sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2012 r., I CZ 139/12, i 26 września 2013 r., II CZ 43/13). To czy stanowisko Sądu Okręgowego w wytkniętych Sądowi Rejonowemu kwestiach dotyczących kwalifikacji prawnej umowy i analizy jej treści

oraz postępowania dowodowego w sprawie jest trafne pozostaje poza kognicją Sądu Najwyższego w niniejszym postępowaniu.

Ze względu na zasadność podniesionego w zażaleniu powoda zarzutu naruszenia art. 386 § 4 k.p.c., Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok, a orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego pozostawił zgodnie z 108 § 2 w zw. z art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c. Sądowi Okręgowemu.